

JOAN F. MIRA

“Aquests dies del juny de 2004 els diaris han vingut plens de pàgines sobre l'esdeveniment, de notícies curioses —com ara que el senyor Wen Jibao, cap de govern de la Xina, assegura que és un lector fidel del dublinès—, d'informacions sobre els quilos de ronyons que es van despatxar a Dublín, i altres lectures igualment edificants”

Sevilla, Dia de Bloom

Com tothom que ho ha llegit recorda, i com ha estat repetit abundantment els dies passats, el dia de l'heroi comença així: “Mr Leopold Bloom menjava amb fruïció els òrgans interns d'ocells i altre bestiar.” La versió de Joaquim Mallafrè és un monument al difícil art de traduir, i ho comentàvem tot això —l'homèrica jornada de Mr Bloom, el plaer de llegir-ho, i altres qüestions del cas— fa alguns anys, tals dies com aquests de mitjan juny, en un congrés internacional de matèria joyciana que ens havia reunit a Sevilla: *of all places*, que dirien en la llengua de l'*Ulisses*. Quan ens tocà actuar als convidats de llengua catalana, Mallafrè va parlar de la seua versió i potser d'altres pròximes, jo vaig parlar sobre *Els treballs perduts*, obra meua suposadament jamesjoycesca o això diuen, i en acabar ens van donar un certificat on afirmaven que, en efecte, havíem participat activament en les jornades. En algun lloc dec tindre guardat el paper, però no el trobe, i és una llàstima perquè així recordaria noms il·lustres d'escriptors i de professors, i recordaria sobretot horaris de menjar. Del menjar, tan important en el dia de Bloom, tampoc no recorde gran cosa, a pesar que no fa tants anys d'aquells dies de juny. Era després de l'Expo famosa, i als caríssims espais de la Cartuja el paviment estava ple d'esquerdes on creixia ja l'herba, abandonada i trista: “*Si se lo hubieran quedado los catalanes, por lo menos darían trabajo*”, digué el taxista filòsof. Recorde vagament el *pescado*, plats de gambes, algun entrepà perfectament anònim, i un desdijuni a l'hotel mentre llegia una pàgina feroç del diari *Abc* contra Felipe González, firmada per Marcelino Camacho. Sí que recorde que l'últim dia del congrés ens convidaven a un sopar formal: no de ronyons de porc, no vísceres *of beasts and fowls*, ni especialitats de cap bar dublinès. El sopar de comiat, això deia l'imprès, era una paella valenciana en un *cortijo* andalús: i no cal afegir que ni en Mallafrè ni un servidor, ni el gran Ricard Salvat que també era present, no ens hi vam apuntar. La meua educació clàssica i el meu psicoanalista de servei em tenen prohibit amb rigor menjar paella per sopar: és un dels escassos tabús del meu règim de vida. Sopar *spanish paella* en un *cortijo* andalús, com a festa de comiat dels joycians, era realment una empresa impossible. Ho vaig explicar en algun lloc, i ho torne a explicar ara (amb quinze dies de retard, tal com m'agrada fer sovint amb els temes d'actualitat roent) amb motiu del famós centenari, que tanta cervesa i tant de menjar impossible ha fet circular pels carrers de Dublín. On jo vaig passar, anys després del congrés de Sevilla, unes hores perfectament plàcides seguint el camí que els membres de la secta, inclosos els anònims i distants, algun dia de la vida hem de seguir. Però no un 16 de juny amb sectaris autèntics o amb turistes poc o molt literaris, sinó un dia qualsevol, sense acompanyament i sense mètode.

Aquests dies del juny de 2004 els diaris han vingut plens de pàgines sobre l'esdeveniment, de notícies curioses —com ara que el senyor Wen Jibao, cap de govern de la Xina, assegura que és un lector fidel del dublinès—, d'informacions sobre els quilos de ronyons que es van despatxar a Dublín, i altres lectures igualment edificants. També hi ha hagut algun comentari sobre el llibre i l'autor. Generalment comentaris ineptes, per dissort per als possibles lectors. Llegir l'*Ulisses* és una experiència perfecta, de les més substancials que es poden demanar en matèria literària: com llegir la *Comèdia*, el *Quixot*, algun drama de Shakespeare. Cosa que no evita que un conegut columnista d'un diari important que té edició valenciana, xicot simpàtic, progre, se suposa que amb alguna cultura i alguna literatura, afirme que el llibre és “*una farragosa novela que al esforzarse por contar un día entero en la vida de Leopoldo Bloom no tiene otro remedio (un tanto como Josep Pla en “El quadern gris”) que rellenar páginas y más páginas con los detalles de un tedioso costumbrismo que acaba por aburrir*”. El meu amic Vicent Martí ja li ha respost condignament. Però una opinió com aquesta, i les que la complementen, demostra que, cent anys després d'aquell 1904, deu anys després del congrés de Sevilla, hi ha molta gent que ha progressat ben poc.